

بسم الله الرحمن الرحيم

قواعد عمومی اعلال

مرحله اول یادگیری (بدون بیان استثنائات و نکات)

عَلَّ زائد	لام الفعل (ناقص)	عين الفعل (اجوف)	فاء الفعل (مثال)
مصغر مصباح: مصباح مصباح مصباح: مصباح مجهول قابل: قابل قابل قابل: قابل قابل قابل: قابل قابل قابل: قابل قابل قابل: قابل	٦: و ◀ يَ — (شرط: واو حرف چهارم به بعد) يَرْضُو ◀ يَرْضَى (◀ يَرْضَى) // اِسْتَدْعَوُ ◀ اِسْتَدْعَى (◀) اِسْتَدْعَى يَرْضَوْنَ ◀ يَرْضَيْنَ	١: عَلَّه متحرک ماقبل صحيح و ساکن ◀ نقل حرکت به ماقبل يَقُولُ ◀ يَقُولُ // يَبِيعُ ◀ يَبِيعُ يَخَوْفُ ◀ يَخَوْفُ (◀ يَخَوْفُ)	٧: يَ ◀ يَ و يُوسِرُ ◀ يُوسِرُ
	٨: عَلَّه متحرک ماقبل مفتوح ◀ الف (شرط: حرکت آن از موارد چهارگانه نباشد) قَوْلَ ◀ قَالَ // قَوْلِنَ ◀ قَالِنَا ◀ قُلْنَ ◀ قُلْنَ // (يَرْضُو ◀) يَرْضَى ◀ يَرْضَى تکلمه: عَلَّه در موضع حرکت ماقبل مفتوح ◀ الف (يَخَوْفُ ◀) يَخَوْفُ ◀ يَخَافُ // (يُبِيعُ ◀) يَبِيعُ ◀ يَبِاعُ	---	---
	١٠: التقاء ساکنین عَلَّه با صحيح بعد از آن ◀ حذف عَلَّه (شرط: در یک کلمه) امر تقول: قَوْلُ ◀ قُلْ // (قَوْلِنَ ◀) قَالِنَا ◀ قُلْنَ (◀ قُلْنَ)		
	٥: و ◀ يَ رَضُو ◀ رَضَى // دَعُونَ ◀ دَعِينِ	٤: و ◀ يَ اَوْجَلُ ◀ اِجَلُ // مَوْزَانُ ◀ مِيزَانُ // قَوْلُ ◀ قِيلَ	---
	٢: عَلَّه متحرک غیرمفتوح ماقبل متحرک غیرمفتوح ◀ نقل حرکت به ماقبل (شرط: در اثناء کلمه، نه در آخر کلمه) قَوْلَ ◀ قَوْلَ (◀ قِيلَ) // يَدْعُوْنَ ◀ يَدْعُوْنَ (◀ يَدْعُونَ) // حَيُّوْا ◀ حَيُّوْا (◀ حَيُّوا)	---	---
	٣: و ◀ يَ ، يَ ◀ يَ ساکن شدن عَلَّه (شرط: در آخر کلمه) يَدْعُوْ ◀ يَدْعُوْ // يَهْدِيْ ◀ يَهْدِيْ قَاضِيْ ◀ قَاضِيْ // قَاضِيْ: قَاضِيْنُ ◀ قَاضِيْنُ (◀ قَاضِيْنُ: قَاضِيْ)	---	---

قواعد عمومی اعلال - مرحله دوم یادگیری

عَلَّه زَائِد	لام الفعل (ناقص)	عين الفعل (اجوف)	فاء الفعل (مثال)	
۹: ا ← ی ← ا ← و مصغِرُ مُصْبِحٍ ← مُصْبِحٌ مُصْبِحٍ // مجهول قابل: قابل ← قَوبِلَ	۶: و ← ی (شرط: واو حرف چهارم به بعد) يَرْضُونَ ← يَرْضِيْنَ نکته: این قاعده بر قاعده ۸ مقدم است: يَرْضُوْ ← يَرْضِيْ (← يَرْضِيْ)	۱: عَلَّه متحرک ماقبل صحیح و ساکن ← نقل حرکت به ماقبل يَقُولُ ← يَقُولُ // يَبِيْعُ ← يَبِيْعُ به خلاف: فِتْيَةٌ، دَعْوَى ' [ناقص]، جَهْوَرٌ [زائد]، حُوولٍ [ماقبل]	۷: يُبِ ← و يُيَسِّرُ ← يُوسِّرُ	
	۸: عَلَّه متحرک یا در موضع حرکت ماقبل مفتوح ← الف (شرط: حرکت آن از موارد چهارگانه نباشد) قَوْلَ ← قَالَ // (يَرْضُوْ ← يَرْضِيْ) // (يَخَوْفُ ← يَخَافُ) به خلاف: يَوَدُّ، تَيَسَّرَ [مثال] و به خلاف جایی که حرکت آن از موارد چهارگانه باشد. مراد از موارد چهارگانه در این قاعده:			
	۱۰: التقاء ساکنین عَلَّه با صحیح بعد از آن ← حذف عَلَّه (شرط: در یک کلمه) امر تَقُولُ: قَوْلُ ← قُلْ به خلاف: ﴿وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ﴾ [در دو کلمه]			
	استثناء قاعده: اگر حرف اول زائد و حرف دوم مُدَعَّم باشد: دَابَّةٌ، دُوَيْبَةٌ نکته: اگر هر دو ساکن، عَلَّه باشند، اولی حذف می‌شود؛ مگر در اسم مفعول ثلاثی مجرد اجوف یایی که دومی حذف می‌شود. (يَرْمِيُونَ ← يَرْمِيُونَ) // (مَبِيْعُ ← مَبِيْعُ) // (مَبِيْعُ ← مَبِيْعُ) تکمله: تاء علامت تأنیث صیغه ۵ ماضی و حرکت داده شده به آخر کلمه برای دفع التقای ساکنین با حرف اول یک کلمه جدا از آن، در این قاعده ساکن فرض می‌شوند. دَعَاتَا ← دَعَاتَا // ﴿قُلْ الْحَقُّ﴾ به خلاف: ﴿وَلَا تَقُولَنَّ﴾			
۴: و ← ی ← ا ← و ← ی // مِوزَان ← مِيزَان // قَوْلَ ← قِيلَ	۵: و ← ی ← رَضُوْ ← رَضِيْ // دَعُونَ ← دُعِينِ			
۲: عَلَّه متحرک غیرمفتوح ماقبل متحرک غیرمفتوح ← نقل حرکت به ماقبل (شرط: در اثناء کلمه، نه در آخر کلمه) قَوْلَ ← قَوْلَ (← قِيلَ) // يَدْعُوْنَ ← يَدْعُوْنَ (← يَدْعُونَ) // حَيُّوْا ← حَيُّوْا (← حَيُّوا) به خلاف: يَهْدِيْ				
۳: و، ی، ی ← ساکن شدن عَلَّه (شرط: در آخر کلمه) يَدْعُوْ ← يَدْعُوْ // يَهْدِيْ ← يَهْدِيْ // قَاضِيْ ← قَاضِيْنُ (← قَاضٍ)				